

ПРИМЕР НАСТАВНОГ ПРОУЧАВАЊА КОМЕДИЈЕ
ГОСПОЋА МИНИСТАРКА БРАНИСЛАВА НУШИЋА

Невена Б. Станисављевић¹

Сажетак: Свест о потреби за иновирањем и богаћењем наставног плана и програма Нушићевим комедиографским остварењима инспирисала нас је да у овом раду понудимо креативни методички модел обраде комедије *Госпођа министарка*, с циљем да се укаже на могућност њеног укључивања у наставни процес и позитивне ефекте које би такво поступање имало. Разлог за избор баш ове комедије налази се у чињеници да, поред тога што је њен наслов добро познат свима, она својим идејним слојем, који се односи на критику власти и моћи, може позитивно да утиче на развој ученичких карактерних особина. Наш предлог је да се комедија *Госпођа министарка* анализира у шестом разреду, међутим, овим се могућности интерпретације драмског дела у настави не ограничавају, већ се понуђени модел посматра као полазиште нових ишчитавања и наставношколских интерпретација.

Кључне речи: Госпођа министарка; методика наставе; комедија; интерпретација; књижевност.

УВОД

Комедија као подврста драме, својим особеностима и конвенцијама, условљава поступак обликовања њених актаната. Карактеризација драмских ликова у методичкој равни посматра се као рашчлањавање лика на конструктивне елементе ради откривања његове структуре, односно спољашњих и унутрашњих особености. То обухвата оспособљавање ученика да доживе лик, увиде његове структурне елементе и степен изграђености (главни/споредни),

¹nstanisavljevic@vaspks.edu.rs, Висока школа струковних студија за васпитаче Крушевац

процене однос према другим ликовима и вреднују његове поступке. За Р. Цицила (Цицил, 1999: 58–72) методичка карактеризација има значење аналитичко-синтетичког поступка у сагледавању и образлагању карактерних својстава лика, док се истовремено прате поступци којима је лик у делу обликован. Будући да се ликови најчешће испољавају вишеструко, треба их посматрати са свих становишта истовремено: пратити шта јунак ради, како изгледа, како се у њему гомилају емоције. Из свега наведеног проистиче предмет истраживања овог рада: методички контекст тумачења комедије *Госпођа министарка* Бранислава Нушића.

МОТИВИСАЊЕ УЧЕНИКА ЗА ЧИТАЊЕ И ОБРАДУ КОМЕДИЈЕ

Савремене методичке теорије наставнику нуде бројне могућности при реализацији наставног часа на коме се интерпретира драмски књижевни текст. Веза наставе књижевности и позоришта остварује се организовањем групних и појединачних посета позоришту, тј. присуствовањем позоришним представама.

Своја прва запажања и доживљаје о комедији *Госпођа министарка*, ученици могу спознати одвођењем у позориште недељу дана пре предвиђене обраде, тј. пре читања одабраног драмског текста. Из тог разлога је неопходно да наставник буде увек обавештен о позоришном репертоару и да са њим усклади наставни план и програм. Међутим, уколико наставник нема услова да ученике одведе у позориште, ученици се упућују да погледају телевизијску адаптацију комедије *Госпођа министарка*. У том случају, методички поступак обраде предложене комедије могао би да укључи иновативно наставно средство – хипермедију, чија би употреба утицала на промену методичке концепције часа. Као наставно средство, хипермедија успоставља „окружење погодно за истраживачко и откривалачко учење, у коме је ученик у центру (педагошке ситуације) и активно учествује у конструкцији знања“ (Божих, 2014: 67–69). Примена хипермедије подразумевала би групни облик рада на истраживачким задацима.

Позоришна представа рађена по књижевном делу осим што мотивише ученике на читање, истовремено их упознаје и са сценским елементима и позоришним речником, који обухвата следеће појмове: *представа, драма, комедија, чин, публика, лик, глумац, глумица, гардероба, галерија, партер, шминка, декорација, дијалог, монолог, завеса, редитељ, реплика, дидаскалија, улога,*

костим, костимографија, сценографија... Гледајући позоришну представу ученици издвајају најупечатљивије епизоде и ликове, описују сцену, анализирају костиме појединих глумаца, а касније праве паралелу између прочитаног драмског текста и одгледане представе.

ЗАДАЦИ ЗА ИСТРАЖИВАЧКЕ ТИМОВЕ

Наставник би требало да формира истраживачке тимове и да им додели истраживачке задатке пре одласка у позориште, а резултати истраживања били би презентовани осталим ученицима на часу анализе. За ову врсту задатака пожељно је да наставник одабере ученике који се сами јаве и за које је сигуран да ће ваљано и у року спровести истраживања. Пре анализе комедије на часу, наставник би требало да провери резултате до којих су тимови дошли и, уколико је потребно, да их допуни. Такође, неопходно је да подстиче тимове да на што креативнији начин ураде задатке користећи видео презентације, фотографије, табеле, као и драматизације појединих одломака.

„Такође, уколико је структура одељења таква да се у њему налазе ученици са посебним потребама, наставник би, у складу са њиховим индивидуалним образовним наставним планом, предвидео задатке и за њих“ (Ђорђевић, 2016: 120). Иако мање захтевни, задаци попут мењања слајдова на видео презентацијама, читања текста који претходи одломку и сл., допринели би да се такви ученици не осећају као дискриминисани, већ као прихваћени део одељења.

Први час

Први истраживачки тим имао би задатак да припреми кратак реферат о Нушићевом стваралаштву са посебним акцентом на настанак комедије *Госпођа министарка*. Ако су се ученици раније упознали са биографским подацима Бранислава Нушића (анализирањем његовог другог дела предвиђеног планом и програмом) наставник усмерава истраживачку пажњу ученика на анегдоте које се везују за Нушића и сценско извођење *Госпође министарке*, препоручивши им адекватну литературу.

Табела 1. *Биографски подаци Бранислава Нушића*

Бранислав Нушић (1864–1938)
Бранислав Нушић је један од најплоднијих српских писаца: комедиограф, драматичар, приповедач, путописац, етнограф, сатиричар.

„Комичке ситуације и ликове Нушић ствара на подругљивој слици, ироничном тону и заједљивој, сатиричној жаоки. Своје јунаке он не жели да преваспита, већ да их исмеје и да им се наруга. Смехом и поругом он указује на морално ружне појаве и њихове протагонисте.

Власт је једна од основних тема Нушићеве комедије. Кроз њу се преламају и друштвене и личне мане. Незасити интереси појединаца, жеље за престижом, политичком моћи, друштвеним утицајем и разним повластицама, могућност да промене статус и сталез – терају Нушићеве јунаке да се на сваки начин, не бирајући средства и методе, домогну власти. На том путу не заустављају их ни морални обзир па ни разумни савети најближих у породици“ (Пијановић, 2008: 314).

Библиографија (избор)
Сумњиво лице (1887/8)
Народни посланик (1883)
Мистер Долар (1932)
Др (1936)
Госпођа министарка (1929)
Протекција (1889)
Покојник (1938)
УЈЕЖ (1933)
Аутобиографија (1924)
Опитинско дете (1902)

Консултујући литературу коју им је наставник препоручио, ученици првог истраживачког тима на часу излажу анегдоту из Нушићевог живота, а која је у корелацији са комедијом *Госпођа министарка*. Анегдота Бранислава Нушића има за циљ да пробуди читалачку радозналост код ученика и да подстакне њихово интересовање за упознавање живота и рада поменутог комедиографа.

Наиме, у мају 1933. године, академик Бранислав Нушић је отпутовао у Праг с намером да одгледа *Госпођу министарку* у режији Звонимира Рогоза, која се с великим успехом приказивала у Ставовском дивадулу. „По најављеном Нушићевом повратку из Прага, београдска штампа позвала је народ да дочека популарног комедиографа ’попут фудбалера који се враћају из иностранства’. Чим се изненађени комедиограф појавио из воза, послужили су га омиљеном црном кафом, а потом је, по писању *Политике*, окупљеним новинарима рекао своје утиске са представе и једну згоду: ’Присуствовао сам у Прагу двадесет и трећој представи. Та је цифра постигнута за четири месеца. *Госпођу министарку* играла је одлично гђа Болдова. Хтео сам да јој се одужим једним лепим

букетом цвећа. Отишао сам у једну цвећарницу и споразумео се за букет. Требало је да буде леп, велики, импозантан. Рекао сам у цвећарници да се букет пошаље мени у позориште, а рачун мени, такође у позориште. Знате како је, хтео сам прво да видим то цвеће...’ Допивши кафу, расположени Нушић је наставио: ’Кад је чин био завршен, било је и много аплауза. Изазивали су и мене. Појавио сам се, задовољан игром и публиком. Одједном, док сам се клањао, предали су ми огроман букет цвећа – са цедуљом. Неко ми је послао, а ја, захваљујући, стискао сам ону цедуљу на срце. Било је непријатно изненађење иза кулиса кад сам ту љубазну цедуљу отворио: био је то рачун написан на моје име... Послао сам сам себи букет, а гђа Балдова је остала без цвећа. Њој сам лако објаснио неспоразум, али публици нисам могао: шта би Чеси казали да су видели како Нушић букет који је добио поклања јунакињи свог комада’“ (Димитријевић, 1965: 228).

Други истраживачки тим требало би да се бави анализом главне јунакиње комедије, њеним силаском са „нормалне линије живота“ и краткотрајним поседовањем министарских привилегија.

Табела 2. *Карактеристике госпође министарке*

Госпођа министарка			
Главна јунакиња	Живка	Окружење	Малограђанско градско окружење
Брачно стање	Удата жена	Положај у друштву	Утицај и моћ жене у друштву
Економски положај	Неситуирана	Најјаче изражен сукоб у комедији	Са зетом и бившим министаркама
Стремљења лика	Жеља да влада другима	Представа о жени у друштву	Није узорна супруга ни мајка
Представа о циљу	Јасна представа о циљу	Вид испољавања покондирености	Покондиреност као жеља да се влада

Комедију *Госпођа министарка* Бранислав Нушић је написао 1929. године, у књижари Свете Рајковића, месту на коме су настале његове чувене комедије. У тој шаливој ревији карикатура од примитиваца до полтрона, Нушић је кроз изненадни преображај патријархалне домаћице, главне јунакиње Живке Поповић, приказао поремећај равнотеже, тј. њен силазак са нормалне линије живота.

Након сазнања да јој је супруг постао министар, Живка Поповић губи критеријум о сопственој важности и почиње да сматра себе значајнијом но што заиста јесте. Жели да се понаша као даме из високог друштва и да у своју кућу унесе отменост. „Живка као министарка, ошамућена успехом за који није *сазрела*, пада у неку

врсту министарски аутоматског мишљења и реаговања: она себе убрзо подвргава начину мишљења и реаговања *виших кругова*, како их она види и замишља“ (Мисаиловић, 2008: 467). Њена залуђеност, опсесија и покондиреност расту из дана у дан и добијају све апсурдније облике: она уноси нов намештај у кућу који је *без укуса размештен*; набавља неколико стотина визиткарти на којима пише *Живана Поповић, министарка*; мења име из Живка у Живана; за свог сина Жикку ангажује наставницу енглеског језика и сл. Како би постала отмена дама, Живка у помоћ позива господина Нинковића и пристаје да испуни све његове тражене услове (да научи да игра бриџ, да пуши цигарете и да има љубавника). Као припроста обична жена, Живка се у почетку двоуми да ли да своју част и поштење стави испод овакве отмености, али је то колебање краткотрајно. Најбитније јој је да зна да су и друге министарке пре ње пристајале на таква правила зарад живота у отменом свету, и она сама гази принципе који су је до тада водили кроз живот. „И док с једне стране незадрживо расте ова помама *отмености*, с друге, и даље егзистира Живкина нарав, њена сочна језичавост и непосредност (*убио те бог; марш, стоко једна; напоље, битанго, вуци ми се испред очију*)“ (Лешић, 1981: 55). Овакав несклад између привидне отмености и Живкине праве природе омогућава Нушићу стварање многих комичних ситуација.

„Живкин је језик изразито перформативан, пун сочних израза, пословица, устаљених идиома, полупсовки, клетви, али учинци таквог језика унутар света ове комедије и унутар драмске радње често су сасвим супротни од онога што Живка жели и што хоће. Такав језик формира Живкину *маску власти*, али и разоткрива Живкину душу: њене жеље, снове, фрустрације, страхове, притајене еротске импулсе“ (Љуштановић, 2013: 21).

У деформисању Живке као госпође министарке учествују:

а) *малограђански начин живљења* у коме је оно што је нелогично заправо могуће (да припроста жена постане министарка);

б) *порекло Живкине моћи*, тј. деформација власти која није имала устаљене критеријуме по којима су се бирали њени представници.

Након сазнања да је њен супруг Сима поднео оставку и да више није министарка, Живка остаје побеђена, сломљена, сведена на своју праву, врло ситну, људску меру. Међутим, у њеном завршном монологу долази се до закључка да се она само привремено вратила

на нормалну линију живота. Осетивши сласт отмености, моћ власти, уважавања и изузетности, Живки то осећање остаје ожиљак и опсесија.

Трећи истраживачки тим имао би задатак да представи однос госпође министарке према средини у којој живи (према господину Нинковићу, супругу, родбини).

Табела 3. Приказ односа госпође министарке према средини у којој живи

Однос госпође министарке према:	
Супругу	Њихов брак је без нежности и љубави; према супругу се Живка односи са потцењивањем;
Родбини	Живка се разоноди проблемима своје фамилије; молбе чланова родбине потврђују да је њена моћ огромна;
Господину Нинковићу	Живка наивно прихвата све савете господина Нинковића; подређена је његовој доминацији;
Свету	Подређена отменом и дипломатском свету.

Живка Поповић је у комедији представљена као лабилна и лаковерна особа која је, зарад полета у *министарске висине*, наивно пристала на губитак сопствене части, али и части свога супруга и целе породице. Из речи које Живка упућује Сими долазимо до закључка да је њихов брак без љубави и нежности и да она мисли само на себе:

ЖИВКА: Шта је, говори шта је?

СИМА: Уважена ми је оставка.

ЖИВКА: (*Цикне као рањена*). Бог те убио да те не убије, а што је даде?

СИМА: Због тебе!...

ЖИВКА: Шта, због мене? А што због мене, сметањаче један! Боље реци, ниси ни био за министра, ето ти! Боље то реци!...

СИМА: Па нисам, дабоме, крај такве жене.

ЖИВКА: И сад, је ли, и сад нисмо више министри?

СИМА: Дабоме да нисмо!

ЖИВКА: Господе боже, зашто ме згоди тако душмански кад сам ти палила свећу сваког петка! (*Сими*). Је ли, ни фијакер, ни ложа, ни салон-вагон...све то оде, је ли...све, све?

СИМА: Па оде, дабоме! (Нушић, 2010: 139–140).

Изгубивши „здрав разум“, трезвеност и равнотежу, Живка напушта објективну стварност и постаје све себичнија у односу према осталим члановима породице, па и шире родбине. Поставши министарка, Живка се ослободила дотадашњег трпљења и оскудице и почела је да спроводи насиље над својом ћерком захтевима да се растави од мужа, не уважавајући њена осећања. Њен закључак да Чеда више није достојан да буде зет министарске породице, већ да

његово место треба да преузме почасни конзул Никарагуе, кожарски трговац Риста Тодоровић, имао је за циљ да сопствену ћерку претвори у објекат моћне силе власти.

Живкин однос према широј родбини такође коегзистира са њеним унапређењем. Као првој министарки у фамилији, Живки импонују, и потајно је забављају ласкања и молбе које јој родбина упућује, јер потврђују њену огромну моћ. Њихове проблеме она истински не доживљава, већ на њих гледа као на један вид забаве. Своју важност и заузетост она истиче речима да је *тешко бити министарка*, што треба да наведе родбину на закључак да су почаствовани тиме што су примљени на разговор јер „због превелике заузетости Живка, овог пута, не може им учинити – ништа више...“ (Мисаиловић, 1983: 297).

Господин Нинковић, чиновник у влади, имао је задатак да Живку уведе у високо друштво под условом да му она обезбеди ново унапређење, иако је једно недавно добио. Као човек кога води лични интерес, др Нинковић је нову министарку поучавао бонтоном и отмености уопште, претварајући Живку у објекат манипулације, тј. средство сопствене каријере.

Подређена утицају господина Нинковића, Живка је истовремено подређена и свету који је окружује, било да је реч о *вишим круговима* или обичним људима. Њена жеља да се три пута провоза министарским фијакером *од Славије до Калемегдана* није проистекла из потребе да се обави одређени посао, већ из потребе да је види *свет*.

Синтеза првог часа обраде комедије *Госпођа министарка* могла би да се реализује путем истицања главних порука до којих су ученици дошли након читања комедије. На претходно припремљеним самолепљивим листићима, сваки ученик би могао да напише по једну поруку, да је затим залепи на таблу, прочита осталим ученицима и на крају образложи разлог одабира поруке.

За домаћи задатак ученици могу да кроз ликовни израз представе госпођу министарку. На тај начин би се у њима покренуо стваралачки потенцијал и кроз цртеже би изразили своја лична запажања о појави која је изучавана на часу (утицају власти и моћи на промену карактера личности). Своје радове би представили на следећем часу предвиђеном за анализу комедије.

Други час

Први истраживачки тим требало би да протумачи позоришне термине које је наставник издвојио као најважније, користећи предложену литературу, и да их укратко представи на часу.

Табела 4. *Дефиниције позоришних термина*

Појам	Објашњење
Драма	Један од три основна књижевна рода који обухвата све врсте драмске књижевности; драмска врста у којој се елементи трагедије и комедије мешају најчешће у циљу озбиљног приказивања тема из свакодневног живота (Живковић, 2001: 148).
Комедија	Једна од две основне драмске врсте која за разлику од трагедије, са комичке дистанце, обрађује решиве сукобе друштвеног или психолошког порекла, а не универзална и нерешива противречја људске судбине (Живковић, 2011: 380).
Чин	Део драме који представља извесну тематску и драматуршку целину (Живковић, 2011: 116).
Дијалог	Разговор два лика или више ликова у било којој епској, драмској или песничкој форми (Живковић, 2011: 135).
Монолог	Облик приказивања драмске радње у којем се једна личност не обраћа другој личности већ себи, односно публици (Живковић, 2011: 486).
Реплика	Појединачни говор сваког учесника у драмском дијалогу, или кратак одговор на речи партнера (Живковић, 2011: 697).
Дидаскалија	Део драмског текста, обично стављен у заграду или штампан другим типом слова, који има „помоћну улогу“ да редитеља и глумце упозна са изгледом сцене, односно амбијентом у коме се одвија драмска радња и да објасни поступке који прате дијалоге и монологе (Живковић, 2011: 132).
Глума	Делатност глумца уз помоћ маске, костима, сценског декора и реквизита (мимика, гест, кретање, говор, певање, игра) (Живковић, 2011: 240).
Лик	Скуп извесних моралних, мисаоних и осећајних својстава, одређених особености реаговања, говора и понашања које представљају личност у књижевном делу (Живковић, 2011: 423).

Други истраживачки тим имао би задатак да напише кратак реферат о сценографији, костимографији и улози музике у одгледаној представи.

Табела 5. *Сценографија, костимографија, музика*

Госпођа министарка, коју је написао Бранислав Нушић, у сценском тумачењу Душана Јовановића¹, осавремењен је приказ жеље за влашћу, духовита критика менталитета, али и спретно реализован низ бурлескних ситуација. Представа је освежена низом нових момената, у односу на Нушићев текст, који обogaђују значењски ниво представе, као и њене комичне вредности.

Сценографија представља стварање и реализовање ликовне опреме представе. Сценограф је у представи желео да кроз промену ентеријера прикаже како је проглашење Симе Поповића за министра утицало на његову породицу. У првом делу представе на сцени је постављен намештај који карактерише традиционалну српску собу (једна софа, три распарне столице, табуре и машина за шивење), док се након постављења Симе за министра, сцена потпуно мења, и ентеријер сада краси луксузни намештај који је без укуса размештен. Као помоћна средства користе се и савремени апарати: мобилни телефон, микрофон, видео надзор, камера... То потврђује чињеницу да се амбијент развија заједно са представом коју обухвата.

Костимографија је креирање и цртање костима за потребе сценске уметности. Као и већ поменута сценографија, и костимографија је променљивог карактера. На самом почетку представе глумци су обучени веома скромно, без неког стила, док се након проглашења Живке за министарку начин облачења потпуно мења. Глумци су на сцени одевени у модерну и савремену одећу која приличи породици једног министра на власти. Међутим, ти модели које глумци носе, нису у потпуности истоветни као у драмском тексту; костимограф се не придржава Нушићев дидаскалија (сценских напомена) везаних за опис гардеробе ликова.

Значајну улогу у позоришној представи има и музика. Коришћена је у циљу да се још више дочара усхићење, опсесија, лудило власти, као и потреба да се изађе из тесне коже и да се постане неко и нешто. Монтажа музике, музички ефекти и дизајн тона су били најупечатљивији у следећим сценама:

када је Живка, супруга Симе Поповића, сазнала да је влада распуштена;

када је Живка проглашена за министарку;

када се Дара, Живкина кћи, пакује да заједно са својим мужем Чедом иде у Ивањицу;

када је Живка сазнала да више није министарка.

Музика се такође користила и при свакој промени сценографије ради разбијања монотоније. Поред звучних елемената повремено се јавља певушење у извођењу служавке Анке: „Она тамо, то нисам ја, она тамо је мени мог драгог узела“. Следећи стихови које она пева су: „ Сукњица на шнирање, спремна је за скидање. Жалићеш, жалићеш, нека има времена“ (ови стихови су упућени Дарином супругу, Чеди).

Трећи истраживачки тим требало би да разреду представи кључне разлике које су уочене између драмског текста и позоришне представе. С обзиром на то да су представу одгледали сви ученици,

¹Госпођа министарка у извођењу нишког Народног позоришта и сценском тумачењу Душана Јовановића представља само једну од варијанти сценске реализације ове комедије.

пожељно је и да се друге групе укључују у излагање и тиме обогате резултат истраживања.

Табела 6. *Разлике између драмског дела и позоришне представе*

Позоришна представа	Драмски текст
Сима по момку из министарства тражи да му Живка пошаље лептир-машну.	Сима по момку из министарства тражи да му Живка пошаље његов цилиндар.
У разговору са кћерком Даром, Живка говори да ће се као будућа министарка возити у мерцедесу.	У разговору са кћерком Даром, Живка говори да ће се као будућа министарка возити у фијакеру.
Након што постаје министарка, Живка одлази код зубара и долази кући са цирконом на зубу.	Након што постаје министарка, Живка одлази код зубара и долази кући са златним зубом.
У кућу Поповић долази млада девојка, тј. Ракина професорка енглеског.	У кућу Поповић долази матора девојка тј. Ракина професорка енглеског.
Професорка енглеског понавља текст који јој задаје Рака („Блок брате, бруклин брате, блок бруклин бато...“).	Професорка енглеског не понавља текст који јој задаје Рака („Туре буре ваља, була Туре гура...“).
Када Живка наговара служавку Анку да заведе Дариног мужа Чеду, она јој говори да одведе Чеду у њену собу и да га натера да скине сако.	Када Живка наговара служавку Анку да заведе Дариног мужа Чеду, она јој говори да одведе Чеду у њену собу и да га натера да скине капут.
Када господин Нинковић долази код Живке с намером да је научи правилима отменог друштва, он јој говори да мора да нучи да игра салсу.	Када господин Нинковић долази код Живке с намером да је научи правилима отменог друштва, он јој говори да мора да нучи да игра бриџ.
Поред салсе, Нинковић Живку саветује да мора да почне да конзумира кокаин.	Поред салсе, Нинковић Живку саветује да мора да почне да конзумира цигарете.
Љубавно писмо са садржином „I love you!“, које је Нинковић послао Живки, на сцену доноси сама Живка.	Љубавно писмо са садржином „I love you!“, које је Нинковић послао Живки, на сцену доноси момак из министарства.
Ујка Васа долази код Чедe с намером да га натера да се разведе од Даре, што он одбија. Васа му као замену за Дару нуди унапређење и локал у центру.	Ујка Васа долази код Чедe с намером да га натера да се разведе од Даре, што он одбија. Васа му као замену за Дару нуди класу.
Полицајац на сцену изводи Раку, који се потукао са сином енглеског конзула. Разлог за то је што је син конзула опсовао Раки оца рекавши му All right! Живка грди Раку и говори му да је требало да му узврати речима Срам те било!	Живка грди Раку и говори му да је требао да му узврати истом мером (да одговори са All right!)

Живка се својој родбини, која је дошла у госте са циљем да им Живка као министарка испуни жеље, обраћа преко микрофона са којим се поиграва.	Живка се својој родбини, која је дошла у госте са циљем да им Живка као министарка испуни жеље, обраћа без микрофона.
Жеље које сваки члан родбине говори, ујка Васа бележи уз помоћ камере.	Жеље, које сваки члан родбине говори, ујка Васа ручно записује.
Рођак Јова, који је изашао из затвора, говори шатровачким језиком (творЗа...).	Рођак Јова, који је изашао из затвора не користи шатровачки језик.
Анка на сцену доноси пециво због чега се цела родбина граби.	Овај моменат није наведен у изворном делу.
Бивша министарка Ната долази код Живке у госте и видевши на столу кофер, пита Живку о каквом се путовању ради. Живка јој одговара да се њена Дара спрема за одлазак на море.	Бивша министарка Ната долази код Живке у госте и видевши на столу кофер, пита Живку о каквом се путовању ради? Живка јој одговара да се њена Дара спрема за бању.
Када Живка сазнаје да више није министарка зове свог супруга на телефон и почиње жустру расправу.	Сима Поповић, сада већ бивши министар, одлази кући и ту почиње расправа између њега и Живке.
На самом крају се осим Живке публици обраћа и ујка Васа.	На самом крају се, према дидаскалији, публици обраћа само Живка док ујка Васа одлази са сцене.

На основу запажених разлика ученици долазе до закључка да је позоришна представа већим делом **модернизована**. Глумци се на сцени повремено служе и неким страним терминима који нису наведени у делу (*jogging, pilates, aerobic, Dolce & Gabbana, all right, I love you...*). Такође, не мењајући суштину онога што представља изворни текст, позоришна представа на осавремењен начин приказује лудило жеђи за влашћу.

Овакав приступ драмском остварењу омогућава ученицима да се комплексније естетски развију и да свестраније посматрају одређене животне појаве (у нашем случају страст за влашћу) пренесене у уметнички израз.

Синтеза другог часа обраде комедије *Госпођа министарка* могла би да се организује путем драматизације најупечатљивијих одломака чије би извођење трајало десетак минута. Предлажемо да то буду одлумци из другог чина (појаве 11 и 12) у којима господин Нинковић учи госпођу министарку отмености и Живкин завршни монолог. Наставник за овај задатак одабира ученике са већ стеченим глумачким искуством (чланове драмске секције, чланове рецитаторске секције) без обзира на групу у којој су учествовали у току часа.

Подела улога се врши приликом давања истраживачких задатака, недељу дана пре предвиђене анализе дела.

ЗАКЉУЧАК

Жанровске особине комедије захтевају рецепијента са развијенијим читалачким компетенцијама, способношћу за самосталним истраживачким читањем, и спремношћу да истраје у процесу који се састоји из неколико временски дисконтинуираних фаза – од мотивације за проналажење и читање комедија, до самог чина интерпретације на наставном часу.

Методички приступ комедији *Госпођа министарка* Бранислава Нушића захтева да се афективно реаговање на комедију надгради и критичком димензијом. Ту наилазимо на посебан вид интерпретативног изазова: како ученике-читаоце суочити са призорима и ликовима који су профилисани као носиоци веома лоших карактерних особина. У наставним околностима свакако би требало унапредити способности ученика да разумеју и прихвате специфичне видове хумора, рефлексе парадокса и ироније, а потом их усмеравати на разумевање дубљих слојева значења: сложену природу драмских јунака и узрочно-последичних веза које доводе до промена у њиховом понашању. Читалачки доживљај ће најпотпуније бити укључен у интерпретацију управо преко јунака и анализе његовог карактера у конкретним ситуацијама. Приређене групације питања, подстицаја, истраживачких задатака, налога и захтева којима се тумаче драмски ликови Нушићевих комедија и њихов утицај на идејни слој комедије усмеравају ученике да замишљају, поистовећују се, критикују, да се чуде спојевима смешног и страшног, да преиспитају себе и своје поступке.

Један од закључака до којих се у овом раду дошло јесте да би тумачење наведене комедије Бранислава Нушића, уз поштовање свих ограничавајућих фактора, ипак могло да досегне релативно висок интерпретативни домет уколико се способности наставника усмере ка осамостаљивању ученика и подрже његова партнерска учешћа у реализацији ових садржаја. Богаћењем обавезних наставних садржаја Нушићевом комедијом *Госпођа министарка* успоставила би се равнотежа између дела која се већ годинама уназад читају и тумаче на наставним часовима, и стваралаштва које је, захваљујући свом садржају, и данас веома актуелно.

Божић, С. (2014). Значај теорије хипертекста за наставу књижевности. У *Свет у књижевности-књижевност у свету*. (стр. 59-72). Ниш: Филозофски факултет.

Димитријевић, К. (1965). *Нушић - чаробњак смеха*. Београд: Народна књига.

Борђевић, Д. (2016). Ликови покондирених јунакиња у основношколском тумачењу. *Прилози настави српског језика и књижевности*, 5, 115-137. doi:10.7251/PNSJK1605115DJ

Живковић, Д. (2011). *Речник књижевних термина*. Бања Лука: Романов.

Лешић, Ј. (1981). *Нушићев смјех*. Београд: Нолит.

Љуштановић, Ј. (2013). Засмејавало на клацкалицу векова. У Ј. Љуштановић (Ур.), *Бранислав Нушић, Антологијска едиција Десет векова српске књижевности књ. 47*. (стр. 24-7). Нови Сад: Издавачки центар Матице српске.

Мисаиловић, М. (1983). *Комедиографија Бранислава Нушића*. Београд: Универзитет уметности.

Мисаиловић, М. (2008). *Значење српске комедиографије - од Јоакима Вујића до Бранислава Нушића*. Нови Сад: Позоришни музеј Војводине.

Нушић, Б. (2010). *Госпођа министарка*. Београд: Српска књижевна задруга.

Цицмил, Р. (1999). *Уметничка приповетка у настави књижевности*. Нови Сад: Прометеј.

EXAMPLE OF TEACHING PRACTICE FOR THE COMEDY THE CABINET MINISTER'S WIFE BY BRANISLAV NUŠIĆ

Nevena B. Stanisavljević¹

Abstract. Awareness of the need for innovation and enrichment curriculum with comedies by Branislav Nušić inspired us to offer a creative methodological model processing for comedy *Gospođa ministarka* (The Cabinet Minister's Wife), in order to point out the possibility of its involvement in the educational process and the positive effects that such action had. The reason for selecting just this comedy lies in the fact that, despite the fact that its title well understood, its ideological layer, referring to criticism of the government and

¹ nstanisavljevic@vaspks.edu.rs, Preschool Teacher Training College Krusevac

power, can positively influence the development of student's personality traits. Our proposal is to analyze comedy *Gospoda ministarka* (The Cabinet Minister's Wife) in the sixth grade, however, such an approach does not cease the possibility of interpretation of a play in teaching practices, but use the offered model as the starting point of any new readings and interpretation in the educational practice.

Key words: The Cabinet Minister's Wife; teaching practice; comedy; interpretation; literature.

Примљен: 18.04.2017.

Коригован: 02.05.2017

Прихваћен: 08.05.2017.

